

[B] **ORPHEUS TUSSEN DE BOMMEN.
“DONDERHART” VAN THOMAS BLONDEAU**

Londen, 7 juli 2005. In volle ochtendspits laat een groep die zich “Al-Qaeda in Europa” noemt vier bommen ontploffen in drie metrostellen en een dubbeldekker. Naast de vier daders sterven tweënvijftig mensen, zevenhonderd raken gewond, van wie tweeëntwintig ernstig. De daaropvolgende psychose in de Britse hoofdstad leidt tot een golf van paranoïa en racistisch geweld, met als triest hoogtepunt de dood van de Braziliaan Jean Charles de Menezes, die door de politie met zeven kogels wordt doorzeefd, omdat hij er ten onrechte van verdacht wordt een bom bij zich te hebben.

Hoe erg deze aanslagen ook waren, de media-aandacht ervoor viel in het niet in vergelijking met die voor de aanslagen in New York vier jaar voordien. En hetzelfde geldt voor de artistieke reflex. 9/11 lijkt een alleenrecht te hebben als terroristisch literair thema, zowel in de Verenigde Staten als daarbuiten, terwijl 7/7 (verwijzend naar 7 juli 2005) opmerkelijk onderbelicht blijft. Toegegeven, de schaal van de aanslagen in Londen was kleiner, maar vooral: ze was niet zo mediageniek. Geen livebeelden van inslaande vliegtuigen, geen instortende torens, geen foto's van vallende mensen. Wel veel verwarring en schrille stemmen, maar alles gehuld in een ondoorzichtig rookgordijn dat de televisiekijker elke blik op de aanslag zelf ontnam. De bus, opengereten als een sardineblikje, was het spectaculairste wat we te zien kregen.

Toch heeft een jonge Vlaamse schrijver er nu een roman over geschreven. In zijn tweede roman, *Donderhart*, kiest Thomas Blondeau (°1978) de gebeurtenissen in Londen als een kader voor een psychologische roman over liefde, twijfel en verraad. Max Gosset, journalist bij het gerespecteerde Vlaamse tijdschrift *Criterium*, moet voor een interview met een Amerikaanse succesauteur naar de Britse hoofdstad. Hij is jong en ambitieus, maar zijn persoonlijke leven is ontregeld. Hij voelt zich vervreemd van zijn vriendin Véronique en zijn zelfbeeld wordt aangetast door het gevoel dat hij op vele vlakken achter de feiten aanholt. Dat hij, eenmaal in Londen, door de aanslagen heen slaapt, beschouwt hij als de zoveelste bevestiging daarvan.

Op weg naar Londen ontmoet hij in het station van Brussel zijn ex-vriendin, Eva Witkin, die in de zeven jaar stilte tussen haar vertrek en deze ontmoeting een succesvolle zangeres geworden is. Het succes heeft de voorheen schuchtere Eva zelfverzekerd gemaakt, terwijl Max zich gepasseerd voelt en onderhuids lijdt onder het liefdesverdriet. De ontmoeting haalt zijn emoties nog sterker overhoop en terwijl het stof van de aanslagen neerdaalt, wordt Max verscheurd tussen journalistieke ambitie en behoefte aan rust, tussen opgeflakkerd verlangen naar Eva en de stabiliteit van zijn leven met Véronique. Uiterlijk schijnbaar in evenwicht, maar vanbinnen gedesoriënteerd en gefrustreerd dwaalt hij door de Londense binnenstad, tevergeefs op zoek naar aanknopingspunten voor een goed verhaal over de aanslagen. Tegelijk wordt hij in toenemende mate geplaagd door ernstige en onverklaarbare paniekaanvallen waarbij zijn hart geregeld op hol slaat. Zijn “donderhart” refereert aan een tekst van de Amerikaanse rockgroep Foo Fighters, die als coda aan het verhaal wordt toegevoegd: “*Can you hear me / Hear me screaming / Breaking in the muted sky / This thunder heart / Like bombs beating / Echoing a thousand miles.*” De tekst, hoe banaal hij hem zelf ook vindt, weerspiegelt Max’ opgekropte frustratie en zijn onmacht om met zichzelf en zijn verleden in het reine te komen.

Die verschillende verhaalelementen maken dat *Donderhart* zich tegelijk beweegt op de terreinen van de psychologische roman, de stadsroman en de journalistieke roman. En Blondeau combineert die elementen op een niet oninteressante manier. De psychologie van Max is in de diepte goed uitgewerkt, met mythische referenties aan Orpheus, Oedipus en Dante. De situering in Londen toont dat de schrijver verder kijkt dan de Vlaamse kerktoren, en de journalistieke insteek geeft de lezer een idee van wat er op het moment van de aanslagen in Londen zelf en op de nieuwsredacties gaande was. Dat alles zit verrat in een stijl die nauwelijks hapert en de aandacht van de lezer moeiteloos vasthoudt.

Toch is *Donderhart* geen grootse roman. Dat heeft vooral te maken met het feit dat de spanningen tussen Max en Eva de andere verhaalelementen overstemmen. Terwijl Blondeau met de aanslagen in Londen kiest voor een origineel decor dat allerlei perspectieven schept om een uitdagend en actueel

relevant boek te schrijven, geeft hij voorrang aan de psychologische problemen van Max. Dat is op zijn minst gezegd een gemiste kans. Een roman over liefdesverdriet en de daaropvolgende desoriëntatie, twijfel en frustratie, geserveerd in een voorspelbare driehoeksverhouding, baart slechts met moeite opzien. Daarvoor hebben de personages tevens een te stereotiep karakter. De twee vrouwen tussen wie Max moet kiezen, de burgerlijke maar stabiele Veronique en de flamboyante maar onberekenbare Eva, liggen te veel voor de hand. Ook zijn wispelturige hoofdredacteur en de oppervlakkige succesauteur Halbstaam zijn te voorspelbaar om geloofwaardig te zijn.

Daarbij komt ook nog dat Blondeau er in zijn roman voor kiest om het personage van Eva te modelleren naar de figuur van Geike Arnaert, de vroegere zangeres van de Vlaamse popgroep Hooverphonic. Alex Callier, bassist en drijvende kracht achter die band, gaat dan weer schuil achter het wat vergezochte anagram Allard Rennike. Enkel wie niet in Vlaanderen woont en de laatste tien jaar niets van de Belgische popmuziek heeft opgepikt, kan naast die referentie kijken. De vraag is alleen wat het nut ervan is. Ontsteekt de link een aantal onderhuidse betekenissen die Max’ psychologie en de aanslagen in een ander daglicht plaatsen? Gaat het hier om een sleutelroman? Blondeau had immers ooit een relatie met Arnaert. Het blijft gissen naar het waarom van de link; en niet omdat elke link nut moet hebben, maar omdat die biografische referenties de aandacht onnodig afleiden van de meer intrigerende verhaalstof, de terroristische aanslagen.

Blondeau had een originele roman kunnen schrijven over een onderbelicht onderwerp, maar maakte de maatschappelijke relevantie ondergeschikt aan persoonlijke motieven en stereotiepe psychologie. En dat is jammer, zeker in het licht van zijn vertel- en compositietalent en zijn journalistieke achtergrond, die van hem de geknipte man maken om internationale actuele thema’s op de Vlaamse literaire landkaart te zetten.

JAN LENSEN

THOMAS BLONDEAU, *Donderhart*, De Bezige Bij, Amsterdam, 2010, 313 p.